

ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ НА ОПШТИНА ДЕМИР КАПИЈА ЗА 2026 ГОДИНА

ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ НА ОПШТИНА ДЕМИР КАПИЈА ЗА 2026 ГОДИНА

СОДРЖИНА

Зошто граѓански буџет? _____	3
КОИ СЕ НАДЛЕЖНОСТИТЕ НА ОПШТИНАТА? _____	4
ШТО Е ОПШТИНСКИ БУЏЕТ И ОД ШТО СЕ СОСТОИ? _____	4
КАКО ОПШТИНАТА ГИ ПРИБИРА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ? _____	5
КОИ СЕ КЛУЧНИТЕ ИЗВОРИ НА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ? _____	7
КОЛКУ ДАНОЧНИ ПРИХОДИ ПЛАНИРА ДА СОБЕРЕ ОПШТИНАТА? _____	7
ДАНОЦИТЕ НА ИМОТ - ВАЖЕН СОПСТВЕН ОПШТИНСКИ ПРИХОД _____	10
НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ _____	10
КОЈА Е УЛОГАТА НА ТРАНСФЕРИТЕ ОД ЦЕНТРАЛНАТА ВЛАСТ -ДОТАЦИИТЕ? _	11
КАДЕ И КАКО СЕ ТРОШАТ ОПШТИНСКИТЕ ПАРИ? _____	11
КОЛКУ ПЛАНИРА ДА ПОТРОШИ ОПШТИНАТА ЗА СЕКОЈА ОДДЕЛНА НАДЛЕЖНОСТ/ПРОГРАМА - УСЛУГА ЗА ГРАЃАНИТЕ ? _____	13
ПРИХОДИ И РАСХОДИ НА ОПШТИНАТА ПО ГЛАВА НА ЖИТЕЛ _____	18
КАКО СЕ РЕАЛИЗИРА ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ? _____	19
КЛУЧНИ БУЏЕТСКИ ДОКУМЕНТИ - како можат граѓаните да ја следат реализацијата на општинскиот буџет ? _____	25

ЗОШТО ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ?

- ✓ Информирање на граѓаните за тоа како се собираат општинските приходи и како се трошат општинските средства.
- ✓ Едукација на граѓаните за клучните термини, принципи и начела поврзани со општинскиот буџет и локалните финансии.
- ✓ Зголемување на свесноста на граѓаните за нивната улога во буџетскиот процес на локално ниво.
- ✓ Поттикнување на поголема активност и учество на граѓаните во процесите на планирање и реализација на општинскиот буџет.
- ✓ Запознавање на граѓаните со донесениот БУЏЕТ ЗА 2026 година и неговите основни карактеристики - структура – кои се и колкави се општинските приходи и каде општината планира да ги потроши јавните ресурси.

КОИ СЕ НАДЛЕЖНОСТИТЕ НА ОПШТИНАТА?

-Урбанистичко (урбано и рурално) планирање	
-Заштита на животната средина и природата	
Локален економски развој	
-Комунални дејности	
Култура	
-Спорт и рекреација	
Социјална заштита и заштита на децата	
-Образование	
-Здравствена заштита	
-Заштита и спасување	
-Противпожарна заштита	
-Надзор над вршењето на работи од нејзина надлежност	
Други надлежности определени со закон.	

ШТО Е ОПШТИНСКИ БУЏЕТ И ОД ШТО СЕ СОСТОИ?

Буџетот на единицата на локалната самоуправа претставува годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства и ги вклучува основниот буџет, буџетот на дотации, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности. Буџетот на локалната самоуправа ги демонстрира вредностите и приоритетите на локалната самоуправа.

Буџетирањето и техниките на финансиското планирање се клучни елементи во одржувањето на фискалниот интегритет на локалната самоуправа.

КАКО ОПШТИНАТА ГИ ПРИБИРА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ?

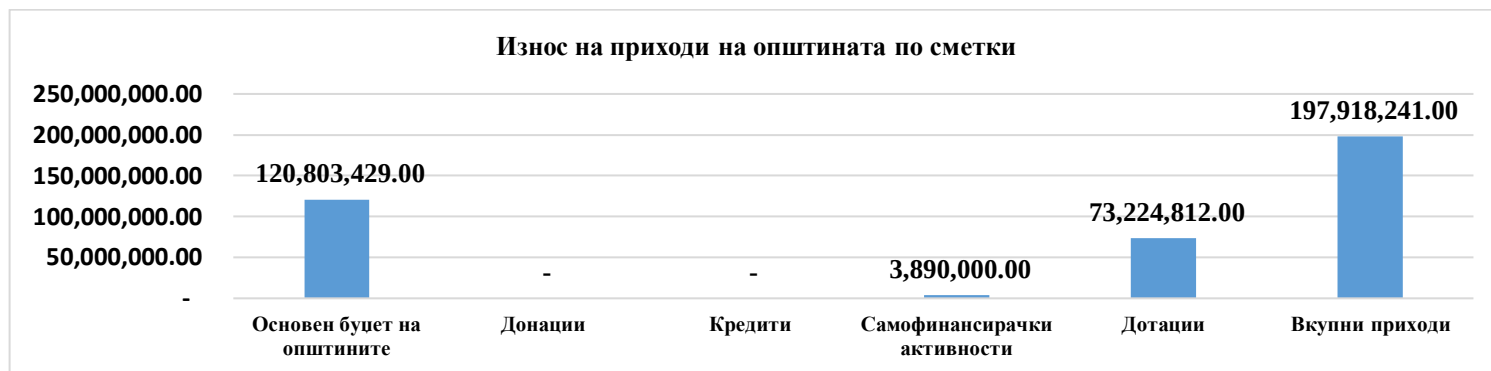
Ефикасното обезбедување и собирање на општинските приходи се основа за обезбедувањето на потребните јавни добра и услуги на граѓаните на општината. Оттука во продолжение се претставени (нивната висина, процент на учество) основниот буџет на општината и дополнителните главни “потоци” на приливи во општинскиот буџет – сопствени приходи, дотации – централна власт, донации, задолжување итн.

БУЏЕТ НА ОПШТИНИТЕ е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства и ги вклучува основниот буџет, буџетот на дотации, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности. Додека ОСНОВЕН БУЏЕТ на општината е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства со буџетот за финансирање на основните надлежности на општината. ДОТАЦИЈА престапува трансфер од Буџетот на Република Северна Македонија и буџетите на фондовите до буџетот на општината. Донација се строго наменски средства од донатори врз основа на склучен договор. Самофинансирачки активности се годишни приходи на буџетските корисници кои се дополнителни на нивните основни законски активности.

Табела 1. Приходи на општината (во денари и структура во %)

Табела 1. Приходи на општината по сметки (во денари и структура)		
Приходна сметка	Износ	Структура на приходи %
Основен буџет на општините	120.803.429,00	61,04
Донации	-	-
Кредити	-	-
Самофинансирачки активности	3.890.000,00	1,97
Дотации	73.224.812,00	37,00
Вкупни приходи	197.918.241,00	100,00

Графикон 1. Структура на општинските приходи по видови сметки (во %)

КОИ СЕ КЛУЧНИТЕ ИЗВОРИ НА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ?

ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ во буџетот се даноците и други задолжителни плаќања, кои се утврдени со закон, приливите што произлегува од сопственост на средства (камата, дивиденда, закупнина и слично), надомест за дадени добра или услуги, подароци, донации, спонзорства, субвенции и трансфери. Од посебна важност се СОПСТВЕНИ ИЗВОРИ НА ПРИХОДИ на општината кои вклучуваат локални даноци, локални такси и локални надоместоци, приходи од сопственост на општината, самопридонес, парични казни, донации и други приходи утврдени со закон.

Во продолжение се прикажани клучните извори на приходи кои општината планира да ги обезбеди во 2026 година. Највисок износ на приходи ќе се обезбедат од сопствени извори на приходи на општината во износ од 120.803.429,00 денари додека исто така соодветен износ на приходи ќе се обезбедат и од дотации за делегираните надлежности на општината во делот на образование, социјалната заштита и култура на износ од 73.224.812,00 денари.

Во структурата на клучните приходи најголемо учество заземаат Трансферите и донациите на износ од 133.322.162,00 со 67,36%, даночните приходи учествуваат со 16,39%, неданочните приходи со 2,58% додека учеството на капиталните приходи е со 13,67%.

Табела 2. Клучни приходи на општината согласно економската класификација (износ во денари и структура во %)

Табела 2. Приходи на општината според економската класификација на приходите		
Видови на приход	Износ	Учество во вкупните приходи %
Даночни приходи	32.431.259,00	16,39
Неданочни приходи	5.110.000,00	2,58
Капитални приходи	27.054.820,00	13,67
Трансфери и донации	133.322.162,00	67,36
Домашно задолжување	-	-
Вкупно	197.918.241,00	100,00

Графикон 2. Структура на приходи на општина според економската класификација (во%)

Графикон 2. Структура на приходи на општината според економската класификација на приходите

КОЛКУ ДАНОЧНИ ПРИХОДИ ПЛАНИРА ДА СОБЕРЕ ОПШТИНАТА?

Даночните приходи се основен и најзначаен дел од сопствените приходи на општината, оттука во продолжение Ви претставуваме колкави износи на даночни приходи планира да собере општината во следната година. Исто така е претставена структурата која покажува кои даночни приходи е планирано да имаат најголем удел во општинските приходи.

Табела 3. Клучни даночни приходи на општината (износ во денари и структура во %)

Табела 3. Даночни приходи		
Видови даночни приходи	Износ	Учество во даночните приходи %
Надоместок за уредување на градежно земјиште	17.858.259,00	55,06
Комунална такса за користење и одржување на јавно осветление	4.000.000,00	12,33
Данок на промет на недвижности	3.000.000,00	9,25
Данок на имот од физички лица	1.300.000,00	4,01
Данок на имот од правни лица	1.200.000,00	3,70
Данок на доход од плати и др. лични примања	2.060.000,00	6,35
Данок на наследство и подарок	500.000,00	1,54
Останати комунални такси (приврем. престој, фирмарина итн...)	2.513.000,00	7,75
Вкупно	32.431.259,00	100,00

Најмногу **даночни приходи** општината планира да обезбеди од Надоместок за уредување на градежно земјиште, додека најмало учество во даночните приходи има данокот на наследство и подарок.

Графикон 3. Даночни приходи на општина Демир Капија (во денари)

ДАНОЦИТЕ НА ИМОТ - ВАЖЕН СОПСТВЕН ОПШТИНСКИ ПРИХОД

Даноците на имот се еден од најважните сопствени извори на приходи на општината. Планираната структура за 2026 година на посебните видови на Даноци на имот е прикажана во продолжение.

Највисока пропорција на приходи зафаќа данокот на промет на недвижности и права со 48,39% учество во вкупната вредност од даноците на имот.

Графикон 4. Структура на даноците на имот во вкупните приходи по основ данок на имот на општина Демир Капија по видови (во %)

Табела 4. Видови даноци на имот на општина		
Видови на данок на имот	Износ	Учество на видови данок на имот во вкупните приходи од данок на имот во %
Данок на имот	2.500.000,00	41,65
Данок на наследство и подарок	500.000,00	8,33
Данок на промет на недвижности и права	3.000.000,00	49,98
Камата за ненавременно плаќање на данок на имот	3.000,00	0,05
Вкупно	6.003.000,00	100,00

НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ

Неданочните приходи кои планира да ги собере општината во 2026 година се прикажани во продолжение. Најголем износ на неданочни приходи треба да бидат обезбедени од такси и надоместоци со 58.57%, додека најниска пропорција се очекува кај приходите од закупнина на општински имот со 0.88%.

Табела 4. Видови неданочни приходи (износ во денари и структура во %)

Табела 4. Видови неданочни приходи		
Вид на неданочни приходи	Износ	Учество во вкупните неданочни приходи %

Глоби, судски и административни такси	210.000,00	4,11
Такси и надоместоци	3.290.000,00	64,38
Приходи од закупнина на општински имот	60.000,00	1,17
Други владини услуги	-	-
Дополнителни неданочни приходи	1.550.000,00	30,33
Вкупно	5.110.000,00	100,00

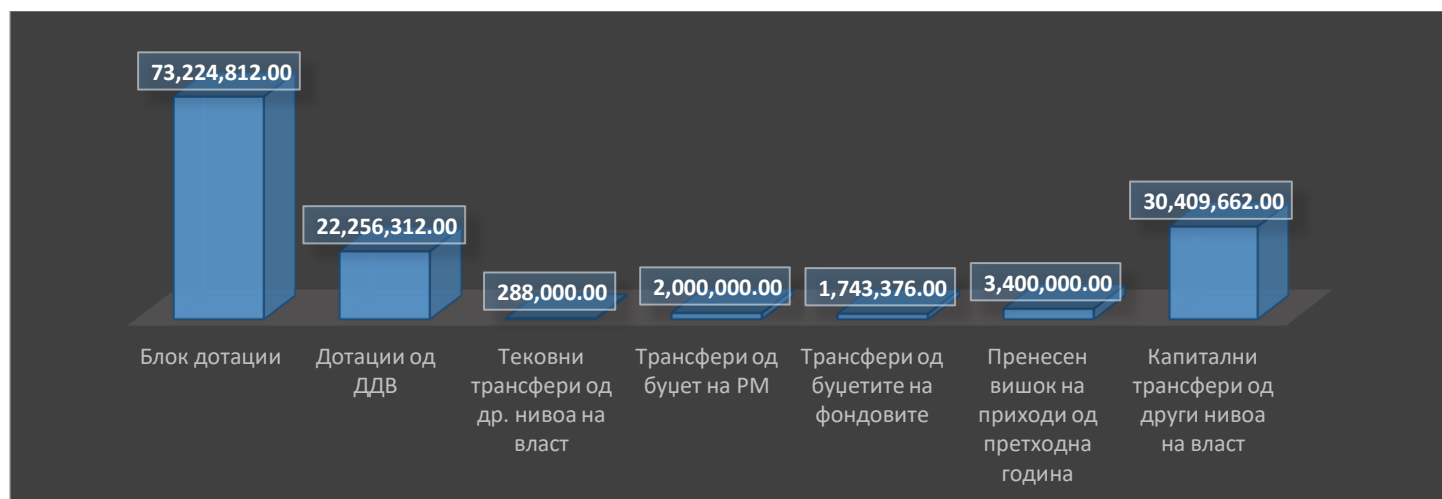
Графикон 5. Видови неданочни приходи (структура во %)

КОЈА Е УЛОГАТА НА ТРАНСФЕРИТЕ ОД ЦЕНТРАЛНАТА ВЛАСТ -ДОТАЦИИТЕ?

Вредноста на главните видови на трансфери од централната власт е прикажана во продолжение. Највисок износ на трансфери е планиран за Блок дотации во износ од 61.105.010,00 додека пак, планираниот износ од трансферот од ДДВ изнесува 20.302.258, за капитални трансфери 1.743.376,00денари.

Графикон 6. Видови на трансфери и донации (во денари)

Блок дотациите за пренесени надлежности од централната власт се најзначајниот износ на трансфери кој го добива општината и со кој во значаен дел се финансираат пренесените надлежности за **образование, култура и социјална заштита**. Во продолжение е прикажана распределбата на овие Блок дотации по различни намени. **Најголем износ од блок дотациите** се однесуваат за основно образование и учествуваат во структурата со 71,68%, додека најнизок износ на блок дотации се забележуваат за култура во износ од 7.382.520,00 со учество од 10,68% во вкупните блок дотации.

Табела 5. Намена на блок дотациите на општина по одделни надлежности (износ во денари и структура во %)

Намена на блок дотацијата	Износ	Учество во вкупните трансфери од централна власт (во %)
Култура	7.382.520,00	10,08
Основно образование	52.486.000,00	71,68
Средно образование	-	-
Детски градинки	13.356.292,00	18,24
Домови за стари лица	-	-
Вкупно	73.224.812,00	100,00

Графикон 8. Структура на блок дотациите по надлежности во општина Демир Капија (во%)

КАДЕ И КАКО СЕ ТРОШАТ ОПШТИНСКИТЕ ПАРИ?

Особено е важно каде и како се трошат локалните ресурси. Локалните расходи се директно поврзани со обезбедувањето на потребните добра и услуги на граѓаните – затоа нивната структура и начин на распределба е особено важно да бидат транспарентно преставени. Во продолжение се преставени **клучните расходи на општината за 2026 година**.

Табела 6. Расходи на општините по економска класификација

Расходна ставка	Износ	Структура
Плати и надоместоци	88.020.485,00	44,47
Резерви и недефинирани расходи	400.000,00	0,20
Стоки и услуги	43.411.073,00	21,93
Тековни трансфери до ЕЛС	-	-
Каматни плаќања	100.000,00	0,05
Субвенции и трансфери	11.099.902,00	5,61
Социјални бенефиции	1.100.000,00	0,56
Капитални расходи	50.586.781,00	25,56
Отплата на главнина	3.200.000,00	1,62
Вкупно расходи	197.918.241,00	100,00

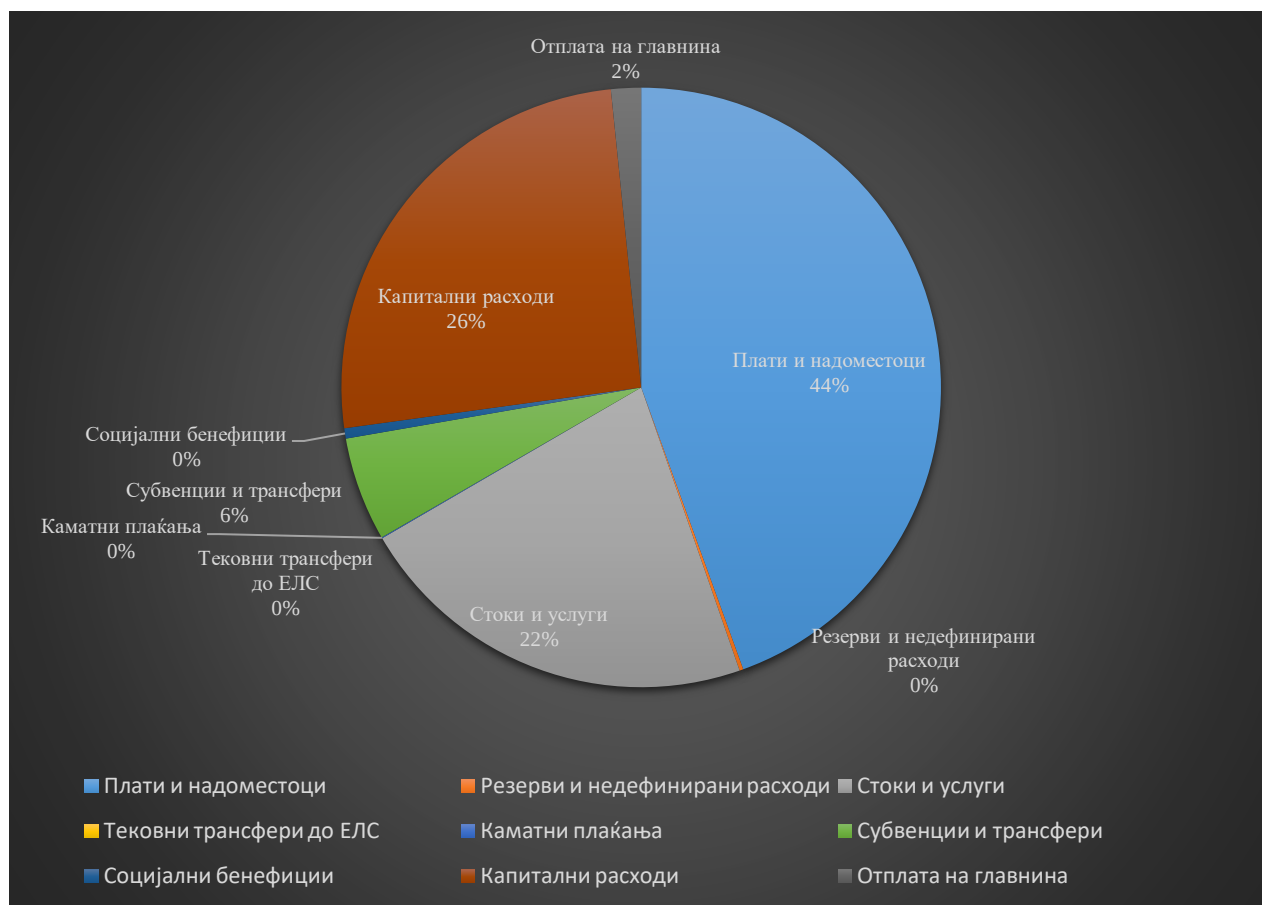
Во наредниот период најголем износ на расходи ќе се потрошат за тековно оперативни расходи во износ од 147.331.460,00 ден., односно 74,44% од структурата на вкупните расходи, додека највисока расходната ставка е ставката за плати и надоместоци која опфаќа 44,47% од вкупниот консолидиран буџет на општината.

Најнизок износ на расходи општината издвојува за каматни плаќања, со 0,05% учество во вкупните расходи на општина Демир Капија.

Во 2026 година капиталните расходи е предвидено да изнесуваат 50.586.781,00 денари, односно да учествуваат со 25,56% во структурата на вкупните расходи. Најголем дел од капиталните расходи се планирани за реализирање и исплата на следните проекти:

- Изградба на улично осветлување на улица „11-ти Октомври”, „Партизанска”, „Илинденска” и улица „Гоце Делчев”
- Изградба на атмосферска канализација на улица Маршал Тито во Демир Капија;
- Реконструкција на фудбалско игралиште во Демир Капија (II фаза);
- Доградба на кујна и ресторан за исхрана во склоп на ООУ Димче Ангелов Габерот во Демир Капија (III завршна фаза);
- Реконструкција на дел од Обиколница (изградба на тротоари) – општина Демир Капија;
- Уредување на спортски терени - игралиште за тенис во Демир Капија;
- Реконструкција на улица „Радњанска 2” во Демир Капија;
- Реконструкција на улица „8-ми Март” во Демир Капија;
- Подобрување на водоснабдувањето во селата Корешница и Прждево;
- Постување на комунална опрема за автобуска станица во Општина Демир Капија.

Графикон 9. Структура на расходи на општина Демир Капија по економска класификација (во %)

Во делот на отплата на главнина е предвидена годишната отплата согласно амортизациониот план, на долгорочен заем преку проект за **подобрување на општинските услуги (МСИП 2)** за изградба на три улици во општина Демир Капија: улица „Илинденска“, улица „Радњанска“, улица „Орце Николов“.

КОЛКУ ПЛАНИРА ДА ПОТРОШИ ОПШТИНАТА ЗА СЕКОЈА ОДДЕЛНА НАДЛЕЖНОСТ/ПРОГРАМА - УСЛУГА ЗА ГРАЃАНИТЕ ?

Во продолжение се претставени клучните планирани наменина општинските средства по секоја од надлежностите – услугите кои треба да ги добијат граѓаните.

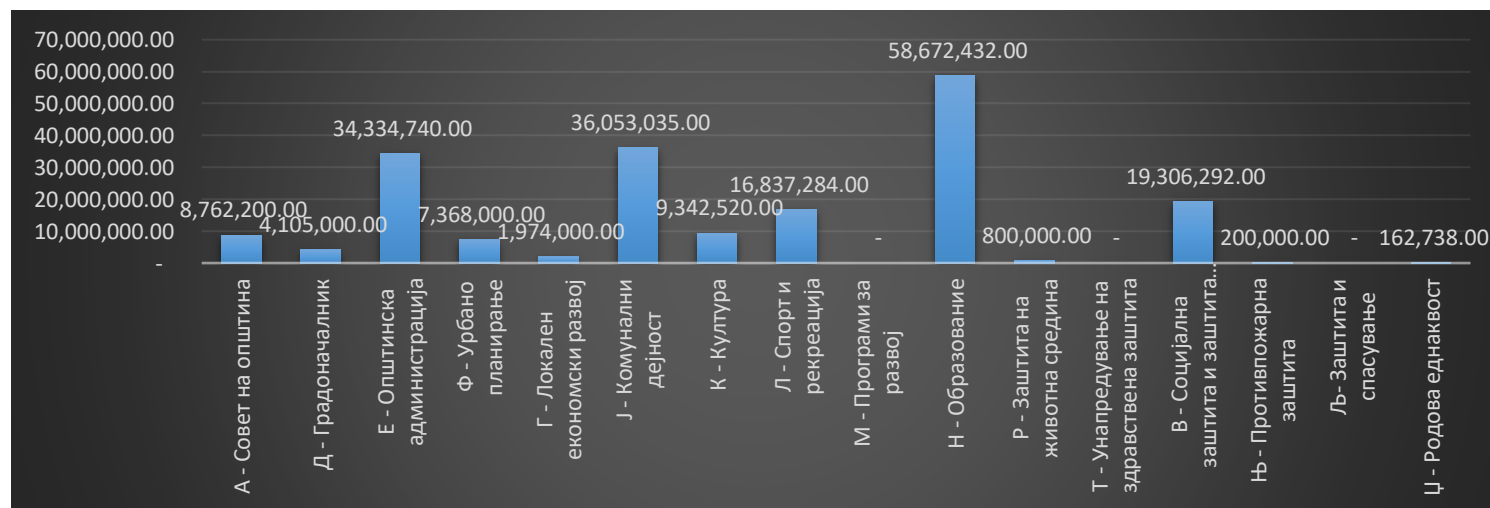
Највисок износ на расходите од општинската сметка за издвојува за образование од 58.672.432,00 и комунални дојности на износ од 36.053.035,00, додека најнизок износ е издвоено за противпожарна заштита и родова еднаквост.

Табела 6. Вкупни расходи на општина Демир Капија по одделни надлежности (во денари и структура во %)

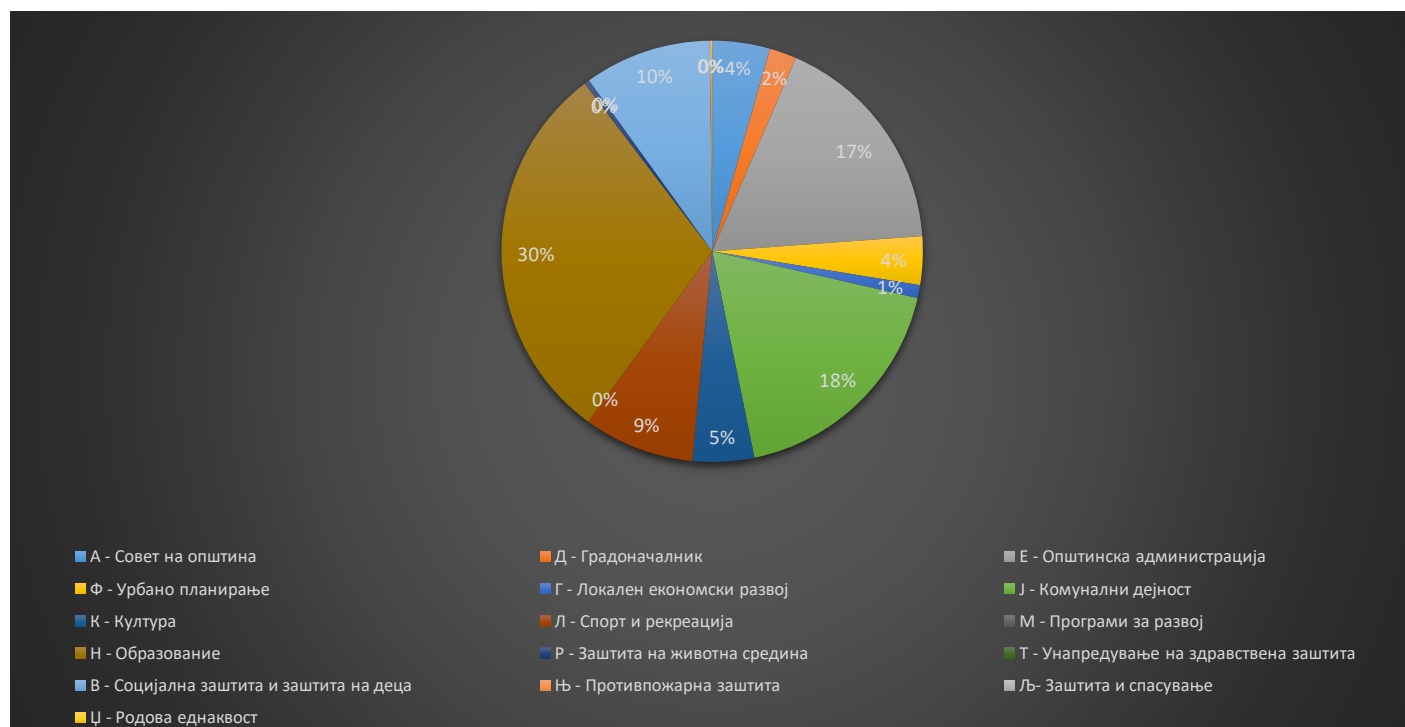
Вкупни расходи на општините по одделни надлежности	Износ	Учество во вкупните расходи (во %)
А - Совет на општина	8.762.200,00	4,43
Д - Градоначалник	4.105.000,00	2,07

Е - Општинска администрација	34.334.740,00	17,35
Ф - Урбано планирање	7.368.000,00	3,72
Г - Локален економски развој	1.974.000,00	1,00
Ј - Комунални дејност	36.053.035,00	18,22
К - Култура	9.342.520,00	4,72
Л - Спорт и рекреација	16.837.284,00	8,51
М - Програми за развој	-	-
Н - Образование	58.672.432,00	29,64
Р - Заштита на животна средина	800.000,00	0,40
Т - Унапредување на здравствена заштита	-	-
В - Социјална заштита и заштита на деца	19.306.292,00	9,75
Њ - Противпожарна заштита	200.000,00	0,10
Љ - Заштита и спасување	-	-
Ц - Родова еднаквост	162.738,00	0,08
Вкупно	197.918.241,00	100,00

Графикон Д.5. Вкупни расходи на општината по одделни надлежности

Графикон Д.6. Вкупни расходи на општината по одделни надлежности

Расходите кои се одделуваат за **општинската администрација** се во износ 34.334.740,00 и истите се наменети за плати и надоместоци на вработените во општинската администрација, комунални услуги, канцелариски материјали, тековно одржување, трансфери, капитални трошоци (пр.купување на канцелариски мебел, опрема, машини, компјутерски софтвер и сл.).

Табела 7. Расходи по програми по надлежност - Општинска администрација (во денари и структура во %)

Табела 7. Расходи по програми на надлежност - Општинска администрација		
Општинска администрација	Износ	Учество во вкупните расходи од оваа надлежност (во %)
ЕО - Општинска администрација	31.220.000,00	90,93
ЕА - Капитални трошоци на општината	3.114.740,00	9,07
Вкупно	34.334.740,00	100,00

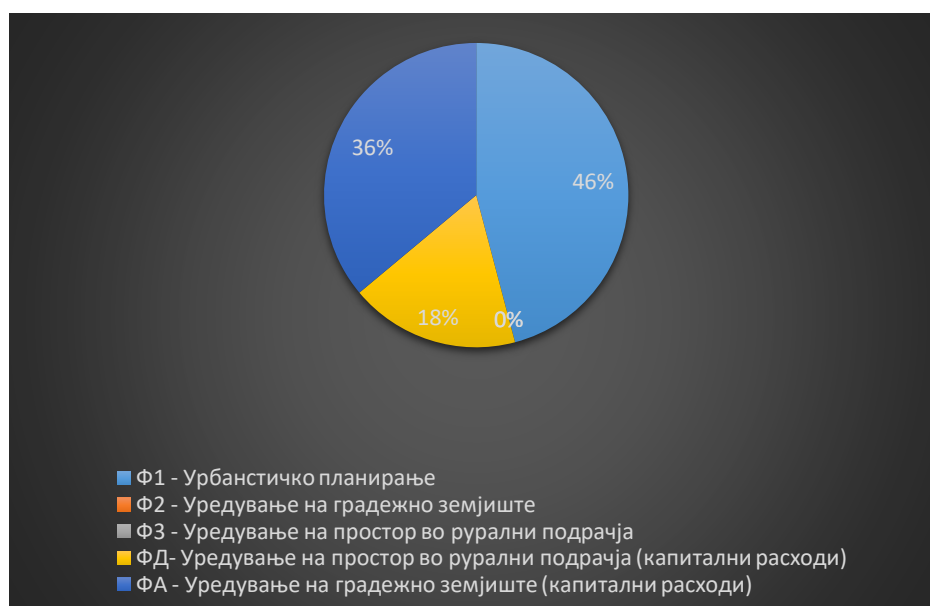
Вкупните расходи кои се наменети за работата на **Градоначалникот** изнесуваат 4.105.725,00 денари и истите во себе вклучуваат плати и надоместоци на градоначалникот, тековна резерва на градоначалник, трансфери, трошоци за месна самоуправа, социјални надоместоци (еднократна парична помош, помош за новороденчиња) и останати оперативни расходи.

Во расходите за програмите по надлежност на **урбанизам и урбанистичко планирање** највисок износ се издвојува за уредување на градежно земјиште – капитални расходи каде што се издвоени 13.154.000,00 денари, за изработка на урбанистичко планска и проектна документација и надзор над изградбата.

Табела 8. Расходи по програми по надлежност - Урбанизам/урбанистичко планирање (износ во денари и структура во %)

Урбанистичко планирање	Износ	Учество во вкупните расходи од оваа надлежност
Ф1 - Урбанстичко планирање	3.308.000,00	44,90
Ф2 - Уредување на градежно земјиште	-	-
Ф3 - Уредување на простор во рурални подрачја	160.000,00	
ФД- Уредување на простор во рурални подрачја (капитални расходи)	1.300.000,00	17,64
ФА - Уредување на градежно земјиште (капитални расходи)	2.600.000,00	35,29
Вкупно	7.368.000,00	100,00

Графикон Д.8. Расходи по програми по надлежност – урбанистичко планирање

Програмата „Ј – Комунални дејности“ ги опфаќа тековно-оперативните и капиталните активности поврзани со одржување, унапредување и развој на комуналната инфраструктура и јавните услуги на територијата на општината. Целта на програмата е обезбедување функционална, безбедна и уредена животна средина, како и подобрување на квалитетот на животот на граѓаните. Во рамките на програмата се планираат активности за одржување на урбаната опрема, јавното осветлување, јавната чистота, локалната патна инфраструктура, парковите и зеленилото, како и други комунални услуги од значење за јавното здравје и безбедноста.

Програмата вклучува и капитални инвестиции за изградба и реконструкција на системи за јавно осветлување, локални патишта и улици, сообраќајна сигнализација, водоснабдителни и канализациони системи, како и атмосферска канализација, со цел унапредување на комуналната и сообраќајната инфраструктура. Дел од предвидените активности се финансираат од буџетот на општината, а дел со средства обезбедени од Владата на Република Северна Македонија преку национални програми. Реализацијата на програмата придонесува за одржлив урбан развој, зголемена безбедност и подобри услови за живеење во општината.

Табела 9. Расходи по програми по надлежност - Комунални дејности (износ во денари и структура во %)

Комунални услуги	Износ	Учество во вкупните расходи од оваа надлежност (во %)
ЈО-Одржување на урбана опрема	200.000,00	0,55
Ј1-Снабдување со вода	0	0,00
Ј2-Одведување и пречистување на отпадни води	0	0,00
Ј3-Јавно осветлување	5.354.000,00	14,85
Ј4-Јавна чистота	2.000.000,00	5,55
Ј6-Одржување и заштита на локалните патишта, улици и регулирање на режим на сообраќајот	1.200.000,00	3,33
Ј7-Одржување и користење на паркови и зеленило	2.000.000,00	5,55
Ј8-Други комунални услуги	2.426.710,00	6,73
ЈАА-Изградба на јавно осветлување	7.907.975,00	21,93
ЈД-Изградба и реконструкција на локални патишта и улици	8.499.513,00	23,58
ЈЕ-Изградба на простори за паркирање	-	0,00
ЈФ-Изградба на сообраќајна сигнализација	200.000,00	0,55
ЈГ-Изградба на системи за водоснабдување	1.000.000,00	2,77
ЈИ-Изградба на систем за одведување, прочистување на отпадни води	1.300.000,00	3,61
ЈК-Капитални расходи за јавна чистота	-	0,00
ЈМ-Паркови и зеленило	-	0,00
ЈН-Урбана опрема	-	0,00
ЈИА-Изградба на атмосферска канализација на ул. Маршал Тито	3.964.837,00	11,00
Вкупно	36.053.035,00	100,00

Програмата „Г“ е насочена кон поддршка и унапредување на локалниот економски развој, развојот на туризмот и подобрување на енергетската ефикасност на локално ниво. Целта на програмата е создавање поволна економска клима, зајакнување на туристичкиот потенцијал на општината и намалување на енергетските трошоци преку примена на одржливи и енергетски ефикасни решенија.

Во рамките на програмата се планираат тековно-оперативни расходи за учество на општината во регионални и локални развојни проекти, особено преку партиципација во активности и проекти на Центарот за развој на Вардарскиот плански регион, како и за поддршка на туристички активности и изработка на стратешки документи од областа на туризмот.

Програмата опфаќа и капитални расходи поврзани со реализација на проекти за енергетска ефикасност, вклучувајќи примена на енергетски ефикасни мерки во јавните објекти и инфраструктура, санации и изолации за намалување на енергетските загуби, инсталација на современи енергетски ефикасни системи и поддршка на проекти за користење на обновливи извори на енергија.

Со реализацијата на програмата се очекува зголемување на економската активност, подобрување на туристичката понуда и унапредување на одржливиот развој на општината.

Табела Д.6. Расходи по програми по надлежност - Локален економски развој

Локален економски развој	Вредност (во ден.)	Учество на расходите (во%)
Г1-Поддршка за ЛЕР	820.000,00	49
ГА-Изградба на комерцијални објекти	-	0
Г2 - Поттикнување на развојот на туризмот	854.000,00	51
Вкупно	1.674.000,00	100

Во оваа програмата К-Култура се планирани и средства наменети за тековно-оперативните трошоци на Домот на културата, кои ќе бидат искористени за одржување и функционирање на институцијата, обезбедување на потребните услови за реализација на културни активности и поддршка на секојдневните активности.

1. Плати на вработените:

Средствата ќе се користат за исплата на плати на вработените во културните установи, како што се Домот на културата, музичките и драмските студија, како и другите задолжени за спроведување на културни активности. Овие плати се обезбедени преку блок дотации од Министерството за Култура во вкупен износ од 7.382.520,00 денари.

2. Самофинансирачки активности:

За сите други активности што не се покриени со блок дотации, Домот на културата користи средства од самофинансирачки активности. Овие активности вклучуваат организирање на културни настани, изведби, концерти и работилници, од кои се генерираат приходи. За овие трошоци се обезбедени средства од самофинансирачки активности, во износ од 960.000,00 денари

3. Буџетско учество на општината:

Општината обезбедува дополнителни средства за поддршка на културните активности и за организацијата на настанот “70-ГОДИНИ МИРКА ГИНОВА,,. Овде се вклучуваат трошоците за сместување на гостите, како и за организирање на сцена. За овие активности, предвидените средства изнесуваат 1.000.000,00 денари.

Вкупниот износ на средства за тековно-оперативни расходи и културни активности изнесува 9.342.520,00 денари, кои вклучуваат комбинирани средства од блок дотации, самофинансирање и буџетско учество на општината.

Табела Д.7. Расходи по програми по надлежност – Култура

Култура	Вредност (во ден.)	Учество на расходите (во%)
К1-Библиотекарство	-	0
К2-Музичка и сценско-уметничка дејност	9.342.520,00	100,00
К3-Музејска и кинеточна дејност	-	0
К4-Културни манифестации и творештво	-	0
КА-Капитални расходи во култура	-	0,00
Вкупно	9.342.520,00	100

Програмата „Л – Спорт и рекреација“ ги опфаќа тековно-оперативните и капиталните активности насочени кон развој и унапредување на спортот и рекреацијата на територијата на општината. Основната цел на програмата е поттикнување на здрави животни навики, масовно учество на граѓаните во спортски и рекреативни активности, како и подобрување на спортската инфраструктура.

Во рамките на програмата се планираат тековно-оперативни расходи за организирање и поддршка на спортски манифестации и натпревари на општинско ниво, поддршка на училишниот спорт и поттикнување на масовни спортско-рекреативни активности за сите возрасни категории.

Програмата опфаќа и капитални инвестиции за изградба, реконструкција и уредување на спортски објекти и отворени спортски терени, вклучувајќи изградба на отворено тениско игралиште и реализација на втората фаза од реконструкцијата на фудбалското игралиште. Дел од средствата за овие инвестиции се обезбедени преку финансиска поддршка од Владата на Република Северна Македонија, со учество на општинскиот буџет.

Со реализацијата на програмата „Л“ се создаваат подобри услови за спорт, рекреација и социјална интеракција, се унапредува спортската инфраструктура и се придонесува за подобар квалитет на живот и здравје на граѓаните.

Табела Д.8. Расходи по програми надлежност - Спорт и рекреација

Спорт и рекреација	Износ	Учество на расходите (во%)
ЛО-Спорт и рекреација	600.000,00	3,56
ЛАА-Реконструкција на фудбалско игралиште втора фаза	12.865.292,00	76,41
ЛАБ-Уредување на спортски терени (отворено игралиште за тенис)	3.371.992,00	20,03
Вкупно	16.837.284,00	100,00

Програмата „Н – Основно образование“ ги опфаќа тековно-оперативните и капиталните расходи поврзани со функционирањето, одржувањето и унапредувањето на основното образование на територијата на општината. Целта на програмата е обезбедување квалитетни услови за воспитно-образовниот процес, подобрување на материјалните и инфраструктурните услови во училиштата и унапредување на ученичкиот стандард.

Во рамките на програмата се планираат средства за плати и надоместоци на вработените, набавка на наставни, канцелариски и други материјали, како и за покривање на тековните трошоци за електрична енергија, греење, вода, комуникациски услуги, подигање на отпад, тековно одржување и поправки на училишните објекти, опрема и возила. Основните училишта, како буџетски корисници, изготвуваат финансиски планови за своето работење, при што дел од средствата се обезбедуваат и од самофинансирачки активности.

Финансирањето на платите и редовното одржување на училиштата се врши преку блок-дотации, додека со средства од општинскиот буџет се обезбедува поддршка за ученички униформи за учениците од прво до петто одделение и субвенционирање на училишни материјали за прво одделение.

Програмата опфаќа и капитални инвестиции за доградба и реконструкција на училишната инфраструктура, вклучувајќи доградба на кујна и ресторан за исхрана во склоп на ООУ „Димче Ангелов – Габерот“ во Демир Капија, со цел обезбедување топол оброк и подобрување на условите за престој и исхрана на учениците.

Табела Д.9. Расходи по програми по надлежност – Образование

Образование	Износ	Структура
Н1-Основно образование	53.210.000,00	90,69
Н2-Средно образование		0,00
НАА-Доградба на кујна и ресторан за исхрана во склоп на ООУ Д.А.Габерот	5.462.432,00	9,31
Вкупно	58.672.432,00	100,00

P1- Заштита на животната средина и природа. Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи поврзани со преземање на мерки и активности поврзани со унапредување и заштита на животната средина и природа. Програмата е придвидено да се финансира со средства во висина од 800.000,00 денари.

Програмата „В – Детска заштита“ ги опфаќа тековно-оперативните расходи поврзани со функционирањето и одржувањето на детските градинки на територијата на општината. Основната цел на програмата е обезбедување квалитетни услови за згрижување, воспитување и рана едукација на децата, како и непречено функционирање на установите за детска заштита.

Во рамките на програмата се планираат средства за плати и надоместоци на вработените, набавка на канцелариски и друг потребен материјал, како и за покривање на тековните трошоци за електрична енергија, греење, вода, телефонски и интернет услуги, поштенски услуги, подигање на отпад, тековни поправки и одржување на објектите и опремата.

Детските градинки се финансираат преку блок-дотации од Министерството за труд, демографија и млади, кои за 2026 година се наменети за плати, надоместоци од плати и тековно-оперативни расходи. Дополнително, дел од средствата се обезбедуваат преку самофинансирачки активности, за кои градинките изготвуваат и доставуваат финансиски планови до општината.

Програмата се финансира и со средства од општинскиот буџет, наменети за плати за привремени вработувања и покривање на материјални трошоци, со што се обезбедува стабилно и ефикасно функционирање на детските градинки.

Табела Д.10. Расходи по програми по надлежност - Социјална заштита

Социјална заштита	Износ	Структура
B1-Детски градинки	19.306.292,00	100
BA-Социјална заштита и заштита на деца (капитални трошоци)	-	0
Вкупно	19.306.292,00	100

Програмата „Њ – Противпожарна заштита“ ги опфаќа тековно-оперативните расходи поврзани со заштита од пожари и унапредување на противпожарната безбедност на територијата на општината. Целта на програмата е навремена и ефикасна заштита на животите, имотот и животната средина од пожари.

Во рамките на програмата се планираат средства за учество во финансирањето на противпожарната единица која го покрива подрачјето на општината, поддршка на програмските активности на доброволните противпожарни друштва и нивните здруженија, како и финансирање на ангажманот и потребите на сезонските и доброволните пожарникари и граѓаните кои учествуваат во акции за гасење пожари.

Планираните средства за реализација на програмата изнесуваат **200.000,00 денари**.

Програмата „Џ – Родова еднаквост“ е насочена кон поддршка и унапредување на родовата еднаквост на локално ниво преку планирање и реализација на тековно-оперативни активности. Целта на програмата е интегрирање на родовиот пристап во креирањето на локалните политики, процесите на донесување одлуки и обезбедувањето еднаков пристап до ресурсите на општината.

Во рамките на програмата се планираат трансфери за спроведување активности поврзани со унапредување на родовата еднаквост и зајакнување на институционалните капацитети на општината во оваа област.

Средствата планирани за финансирање на програмата изнесуваат **162.738,00 денари**.

ПРИХОДИ И РАСХОДИ НА ОПШТИНАТА ПО ГЛАВА НА ЖИТЕЛ

Образложение на движењето на приходите по глава на жител (2024–2026)

Движењето на приходите по глава на жител во Општина Демир Капија во периодот 2024–2026 година покажува умерена нестабилност и потреба од внимателно планирање на фискалната политика.

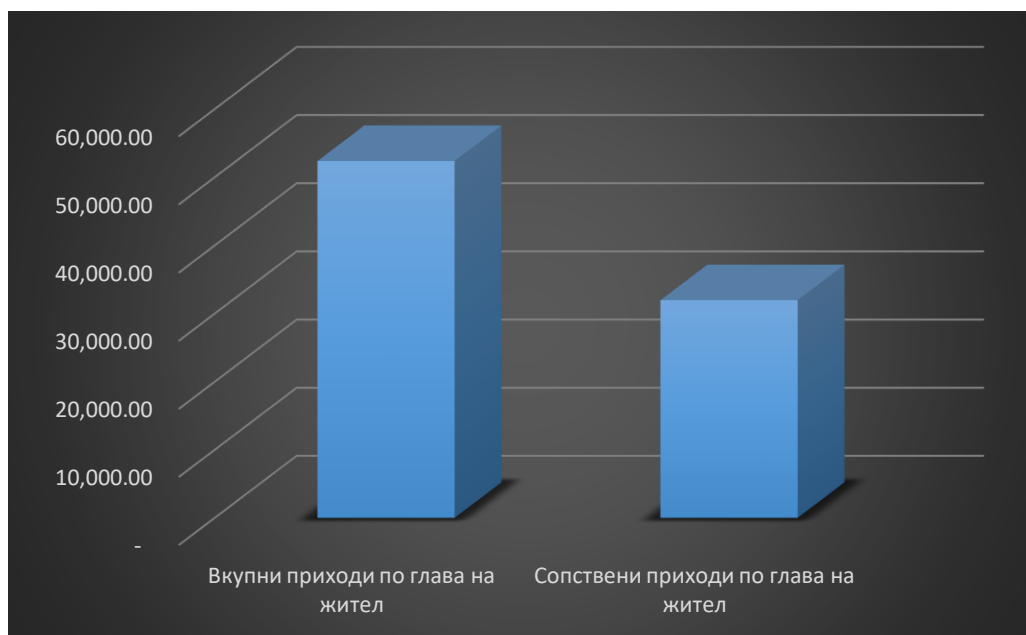
Во 2024 година приходите по глава на жител изнесуваа 52.068,63 денари и претставуваат почетна основа за анализираниот период. Во 2025 година тие се зголемуваат на 55.130,94 денари, што претставува раст од 5,88%. Овој пораст укажува на подобрување на буџетската позиција на општината и на зголемена економска активност, како и на поефикасна наплата на приходите. Особено значајно е што сопствените приходи по глава на жител во 2025 година изнесуваат 35.292,87 денари, што укажува на релативно високо ниво на финансиска самостојност на општината.

Сепак, во 2026 година се предвидува намалување на приходите по глава на жител на 52.400,91 денари, односно пад од 4,95% во однос на 2025 година. Овој пад речиси целосно го поништува растот остварен во претходната година. Истовремено, сопствените приходи по глава на жител се проектира да се намалат на 31.383,96 денари, што претставува значително влошување на локалната приходна основа.

Намалувањето на сопствените приходи е поизразено од намалувањето на вкупните приходи, што укажува на зголемена зависност на општината од трансфери и дотации од централната власт. Ова ја ограничува фискалната автономија на Општина Демир Капија и го намалува просторот за самостојно финансирање на развојни и капитални проекти.

Оттука, при извршувањето на Буџетот за 2026 година неопходно е да се посвети посебно внимание на мерки за зајакнување на сопствените приходи, преку подобрување на наплатата на локалните даноци и надоместоци, активирање на општинскиот имот и стимулирање на локалната економска активност, со цел да се обезбеди поголема финансиска стабилност и одржливост на општината.

Д. Приходи и расходи на општина Демир Капија по глава на жител

КАКО СЕ РЕАЛИЗИРА ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ?

Реализацијата на општинскиот буџет е значаен индикатор кој покажува како се остваруваат планираните приходи и расходи во текот на одреден период. Исто така, дава јасна слика за очекуваните трендови во иднина.

Во продолжение е прикажана реализацијата на основниот (сопствениот) буџет и вкупниот буџет на општината, како на страната на приходите, така и на страната на расходите.

Приходна позиција и фискална одржливост на Општина Демир Капија

Анализата на приходната страна на Буџетот на Општина Демир Капија укажува на постоење на структурна нестабилност во финансирањето, која се манифестира и преку ниската реализација на планираните приходи и преку стагнацијата на приходите по глава на жител.

Реализација на буџетските приходи (2020–2025)

Реализацијата на буџетските приходи во периодот 2020–2025 година покажува изразени годишни варијации, што укажува на нестабилност во приходната страна и потреба од унапредување на процесот на планирање и наплата.

Во 2020 година е евидентирана ниска реализација на приходите од основниот буџет од 54,16%, како и реализација на вкупните приходи од 60,14%, што укажува на ограничена наплата и намалена фискална активност во тој период предизвикано во најголема мера од COVID-19 пандемијата. Оваа состојба упатува на потреба од поумерено планирање и засилени механизми за наплата на сопствените приходи.

Во 2021 година се забележува значително подобрување на приходната реализација, при што приходите од основниот буџет се реализирани со 114,75%, а вкупните приходи со 105,62%. Надминувањето на планираните износи укажува на подобрена наплатна дисциплина, но истовремено и на можност дека планираните приходи биле поставени конзервативно.

Во 2022 година реализацијата на приходите од основниот буџет изнесува 86,55%, додека реализацијата на вкупните приходи е 90,28%, што укажува на релативно стабилизирање на приходната страна и подобро усогласување помеѓу планирањето и реализацијата. Оваа година може да се оцени како период на пореално приходно планирање во споредба со претходните години.

Највисока реализација на приходите е забележана во 2023 година, кога приходите од основниот буџет се реализирани со 122,93%, а вкупните приходи со 122,82%. Ова значително надминување на планираните износи упатува на остварување на зголемени приливи, кои можат да имаат карактер на еднократни приходи, поради што истите не треба да се земаат како единствена основа за планирање на идните буџетски години.

Во 2024 и 2025 година повторно се забележува намалување на степенот на реализација на приходите. Во 2024 година приходите од основниот буџет се реализирани со 67,00%, а вкупните приходи со 76,94%, додека во 2025 година реализацијата дополнително се намалува на 55,53% кај основниот буџет и 70,58% кај вкупните приходи. Овие податоци укажуваат на повторна појава на слабости во приходното планирање и на потреба од ревидирање на приходните проекции во согласност со реалните економски и фискални услови.

Приходи по глава на жител

Паралелно со слабата реализација на приходите, движењето на приходите по глава на жител дополнително ја потврдува ограничената фискална моќ на општината. Во 2024 година тие изнесуваат 52.068,63 денари, во 2025 година растат на 55.130,94 денари, но во 2026 година повторно паѓаат на 52.400,91 денари. Овој пад речиси целосно го поништува растот остварен во 2025 година и укажува на стагнација на реалните приходи по жител.

Особено загрижувачки е падот на сопствените приходи по глава на жител од 35.292,87 денари во 2025 година на 31.383,96 денари во 2026 година, што претставува намалување од повеќе од 11%. Ова укажува дека локалните извори на приходи ослабуваат побрзо од вкупната приходна база.

Фискални импликации

Комбинацијата од ниска реализација на приходите и пад на сопствените приходи по жител ја намалува фискалната автономија на Општина Демир Капија и ја зголемува нејзината зависност од трансфери од централната власт. Ваквата структура на финансирање го ограничува просторот за самостојно планирање и спроведување на развојни и капитални проекти и ја прави општината поранлива на надворешни финансиски шокови која покрај повремените години со подобра реализација, приходната позиција на Општина Демир Капија останува нестабилна. За обезбедување долгорочна фискална одржливост неопходно е подобрување на реалистичноста на буџетското планирање, зајакнување на наплатата на сопствените приходи и проширување на локалната приходна база, со цел да се намали јазот меѓу планираните и реализираните средства и да се обезбеди континуиран развоен капацитет на општината.

Графикон 18. Планирани и реализирани вкупни приходи од основниот буџет и консолидираниот буџет за период 2020-2025 година (во денари и структура во %)

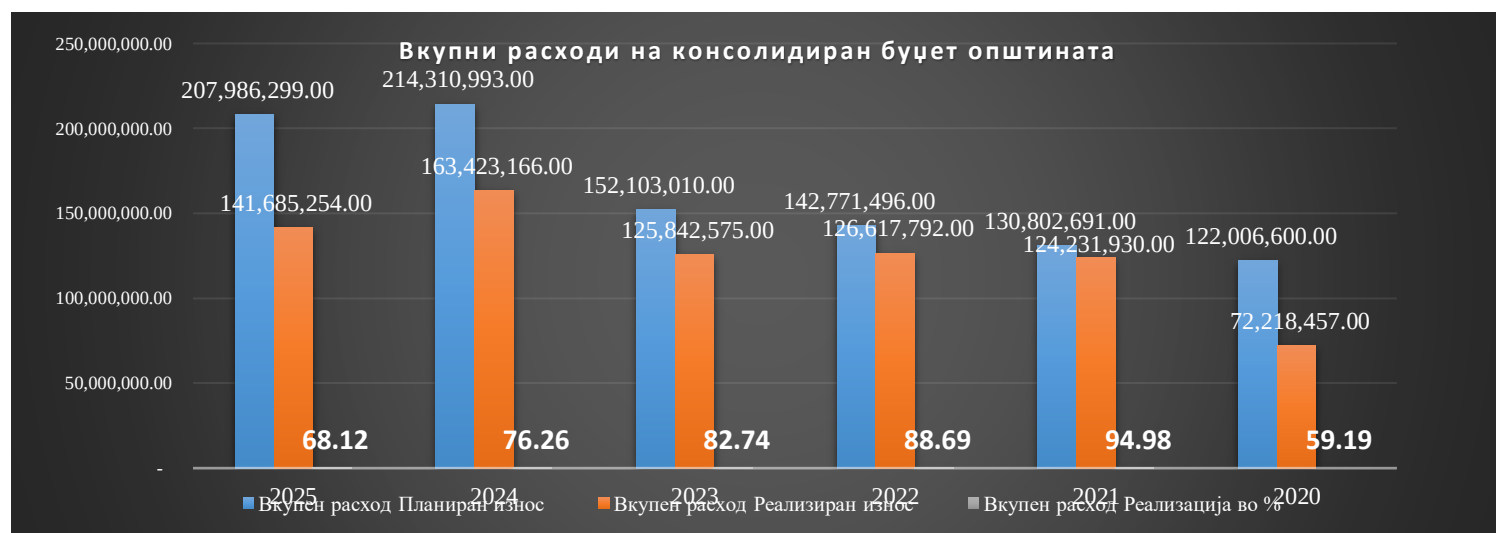
Реализација на буџетските расходи (2020–2025)

Во 2020 година се забележува најниско ниво на реализација во анализираниот период. Основниот буџет е реализиран со само 39,66%, додека вкупните расходи со 59,19%. Оваа состојба е поврзана со негативните ефекти од пандемијата со КОВИД-19, која значително го отежна спроведувањето на планираните активности, особено капиталните инвестиции.

Во 2021 година е регистрирано значително подобрување на финансиските перформанси. Реализацијата на основниот буџет изнесува 97,49%, а вкупните расходи 94,98%. Овие резултати укажуваат на високо ниво на буџетска дисциплина, подобро планирање и ефикасно управување со јавните средства. Оваа година може да се оцени како најуспешна во анализираниот период. Во 2022 година се задржува релативно високо ниво на реализација. Основниот буџет е реализиран со 86,55%, а вкупните расходи со 88,69%. Иако се забележува благ пад во однос на 2021 година, сепак резултатите укажуваат на стабилност и континуитет во финансиското управување. Од 2023 година започнува тренд на опаѓање. Реализацијата на основниот буџет се намалува на 74,55%, а кај вкупните расходи на 82,74%. Овој негативен тренд продолжува и во 2024 година, кога основниот буџет е реализиран со 67%, а вкупните расходи со 76,26%. Во 2025 година е евидентирано дополнително намалување на реализацијата на расходите. Расходите од основниот буџет се реализирани со 55,53%, додека вкупните расходи со 68,12%, што укажува на значително неизвршување на планираните расходи и потреба од ревидирање на обемот и динамиката на расходното планирање.

Севкупно, анализираниот период покажува дека највисоко и најстабилно ниво на реализација на буџетските расходи е остварено во периодот 2021–2022 година, додека во последните години се забележува тренд на намалена реализација. Ова упатува на потреба од пореално планирање на расходите, подобро фазирање на капиталните проекти и континуиран мониторинг на извршувањето, со цел обезбедување повисока ефикасност и фискална дисциплина во управувањето со буџетот.

Графикон 19. Планирани и реализирани расходи од основниот буџет и консолидираниот буџет за период 2020-2025 година (во денари и структура во %)

КЛУЧНИ БУЏЕТСКИ ДОКУМЕНТИ - како можат граѓаните да ја следат реализацијата на општинскиот буџет ?

Кои се клучни буџетски документи?

- **Буџетскиот календар** ги дефинира роковите за планирање на општинскиот буџет, каде што се опфатени сите **активности** поврзани со подготвување на буџетот, извршување на буџетот низ финансиските извештаи или следење на извршувањето на буџетот од општинската администрација.
- **Буџетскиот циркулар** ги содржи инструкциите за изработка предлог-буџет од страна на буџетските корисници и го доставува Министерството за финансии.
- **Предлог-буџетот** е подготвен од страна на градоначалникот (општинската администрација) во кој се планираат годишните приходи и годишните расходи и кој треба да биде одобрен од страна на советот на општината.
- **Предлогот на планот на програмите за развој** ги содржи среднорочните проекции на одобрените средства по одделни буџетски програми и потпрограми, годините во кои тие ќе се реализираат и изворите на финансирање, односно буџетите.
- **Буџетот** е акт на локалната власт со кој се планираат годишните приходи и други приливи и се одобруваат годишните расходи и други одливи на државата или на општината.
- **Месечните извештаи** ги содржат податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи за претходниот месец за коишто се однесува извештајниот период.
- **Кварталниот извештај K1** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи за претходните три месеци за коишто се однесува извештајниот период, согласно со економската класификација на приходи и расходи по сметки и збирно.
- **Кварталниот извештај K2** ги содржи податоците за сите неподмирени обврски, како и за неподмирените обврски по видови и по ставки, со состојба на последниот ден од претходниот квартал.
- **Кварталниот извештај K3** ги содржи податоците за задолжување и информациите за промените на состојбата на секое задолжување во претходниот квартал, како и промените на состојбата на издадените гаранции и податоци за долгот на јавните претпријатија кои се основани од општините.
- **Полугодишниот извештај** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и за капиталните приходи и расходи за претходните шест месеци за коишто се однесува извештајниот период.
- **Годишниот извештај** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи, за една година за кои се однесува извештајниот период.